

AJUNTAMENT DE BARCELONA
COMISSIO DE CULTURA

L'ESCOLA PÚBLICA DE
BARCELONA I EL MÈTODE
MONTESSORI

II DE MARÇ DE MCMXXXIII

L'ESCOLA PÚBLICA
DE BARCELONA I EL MÈTODE
MONTESSORI

AJUNTAMENT DE BARCELONA
ime
SERVEI de *Req. 2265*
DOCUMENTACIÓ
INSTITUT MUNICIPAL D'EDUCACIÓ - ÀREA D'ENSAYAMENT

II DE MARÇ DE MCMXXXIII

Maria Montessori

LA DOCTORA MONTESSORI

EL 31 d'agost de 1870 va néixer a Roma Maria Montessori. Fou el primer alumne femení que estudià medicina a la Universitat de la capital d'Itàlia i va graduar-se'n amb el Doctorat. Possessora del títol perseverà en els seus estudis i interessada pel tractament de les malalties mentals s'especialitzà a la clínica de Psiquiatria, que va posar-la en contacte amb els infants anormals i que li suggerí la possibilitat de crear un tractament pedagògic rigorosament científic de més eficàcia que no el sol tractament mèdic. Donà lliçons d'Antropologia a la Universitat de Roma (matèria sobre la qual ha publicat un llibre molt notable que ha estat traduït al castellà) amb caràcter de docent lliure. A Roma també ha exercit el professorat regular d'Antropologia i Higiene, a l'Institut Superior del Magisteri Femení.

Prosseguint els estudis prop dels anormals, conegué el llibre del metge francès Eduard Seguin sobre *Tractament moral, higiènic i educació dels idiots*, en el qual exposa les seves experimentacions referents a la *cura pedagògica*, les quals, concordant amb les seves pròpies observacions, la impulsaren a seguir l'orientació donada a les seves idees i als seus estudis. Aquestes idees les exposà eloqüentment al "Congrés pedagògic de Torí", de 1898, tant, que el ministre d'Instrucció Pública, la invità a donar a Roma un curs dedicat als mestres sobre el tractament dels infants retardats. Llavors fou fundada la "Scuola Ortofrenica" que es nodria principalment dels infants mentalment anormals procedents dels asils de Roma, la direcció de la qual escola fou confiada a la Doctora Montessori.

Els excel·lents resultats—equiparables als que s'obtenien amb nens normals—aconseguits amb els nens anormals de la “Scuola Ortofrenica” a base d'ajudar-los en el seu desenvolupament psíquic, la portà al convenciment que el mateix mètode, aplicat als nens normals, havia de donar encara resultats millors, i sobretot havia de facilitar extraordinàriament als infants la tasca de llur desenvolupament. Llavors la Doctora s'aplicà a l'estudi dels mètodes i procediments que s'utilitzaven per als infants normals, estudià la Psicologia experimental, afermant-se cada vegada més en les seves idees.

L'avinentesa de portar-les obertament a la pràctica la hi proporcionà l'“Istituto Romano dei Beni Stabili” en oferir-li la direcció general de les “Case dei Bambini”, escoles maternals i guarderies que aquest Institut (que era una mena de Patronat de l'Habitació) tenia en els barris obrers que havia reorganitzat, adecentat i higienitzat.

La Doctora Montessori inaugurà la primera *Case dei Bambini*, amb el seu mètode, el gener del 1707 i des de llavors s'ha anat estenent en progressió creixent, i traspasant les fronteres del seu país, el mètode Montessori s'ha escampat arreu del món.

Fruit dels primers anys de treball en aquestes escoles maternals fou la publicació, l'any 1909, del llibre fonamental de la Doctora *Il metodo della pedagogia scientifica applicatto all' educazione infantile nelle Case dei Bambini*, que de seguida fou traduïda a totes les llengües cultes d'Europa. A Barcelona, Joan Palau i Vera en féu una acurada traducció a la llengua espanyola, la qual aparegué l'any 1915.

A les “Case dei Bambini” la Doctora es dedicà primerament a l'educació dels pàrvuls, però ben aviat començà l'estudi de l'aplicació del seu mètode a l'ensenyament elemental. El 1916, en el Curs Internacional celebrat a Barcelona ja parla d'aquest ensenyament, el qual explica detalladament en la seva obra *L'autoeducació a l'Escola Elemental*, que també fou traduïda a l'espanyol pel fervent montessoria Joan Palau i Vera.

La Doctora ha exposat les seves idees personalment a diversos indrets del món, des d'Itàlia fins a l'Índia, comptant-hi Anglaterra,

Dinamarca, Austria, Estats Units, etc., en disset cursos internacionals que han estat freqüentats per alumnes de totes les nacionalitats. A Espanya, particularment a Barcelona, donà el tercer d'aquests cursos i ara ens ha honorat novament elegint la nostra ciutat, que de fet ha constituït ja en la seva pàtria adoptiva, per a la celebració del XVIIIè Curs Internacional. Barcelona es sent joiosa i espera d'aquest nou curs fruits saborosíssims per a l'educació dels nostres infants i per a la dels infants dels altres països, amb els quals es sent profundament lligada pels llaços de l'amor, l'educació i la cultura dels futurs ciutadans del món.

*EL MÈTODE MONTESSORI
A BARCELONA*

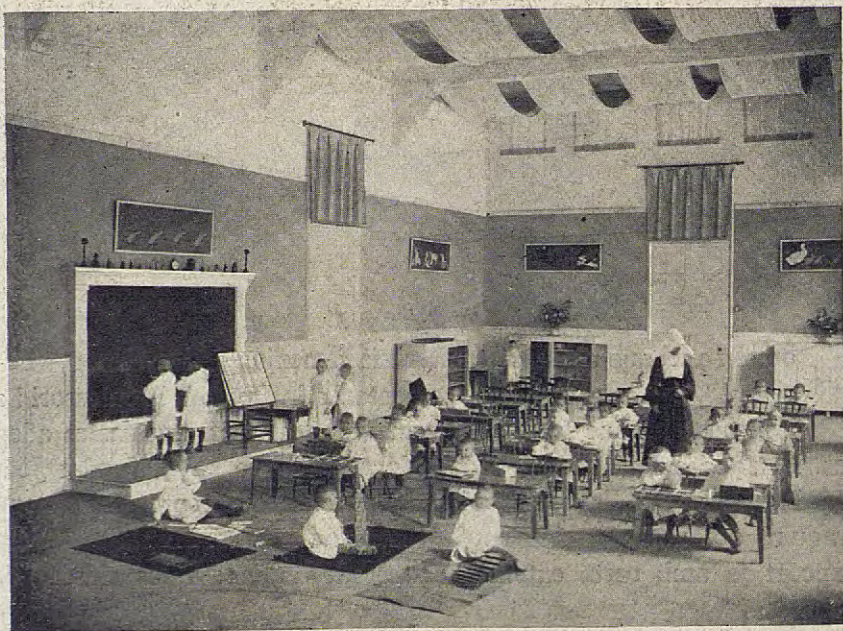

FOU el 1911, que una revista literària femenina de Barcelona, "Feminal", dedicava el primer comentari a la Doctora Montessori i al seu mètode, que fora d'ací començava a tenir entusiastes adeptes. El 1912 era la "Revista de Educación" que havia fundat Joan Bardina, però que llavors dirigia Eladi Homs, que repregué el tema traduint dos notables articles de Josephina Tósier, en els quals era exposat ja amb certa extensió el mètode, aplicat a les classes de pàrvuls.

La coneixença de l'obra original de la Doctora esperonà alguns interessants en les qüestions d'educació, i el Consell d'Investigació Pedagògica de la Diputació de Barcelona, per tal de tenir referències més directes d'aquest mètode, pensionà, a darreries de l'any 1913, el malaguanyat pedagog Joan Palau i Vera, per anar a Roma a estudiar de prop el seu desenvolupament i la seva realització a les "Cases dei Bambini" fundades i dirigides personalment per la Doctora. Palau i Vera torna de Roma convençut i entusiasmat, i fruit del seu viatge fou el primer assaig del mètode, que es feu amb èxit satisfactori a la Casa de Maternitat i Expòsits de la Diputació de Barcelona. Al mateix temps que a la casa de Maternitat, el mètode era implantat també al "Collegi Mont d'Or" que dirigia el propi J. Palau.

Arribà el 1914 i amb ell l'anunci del Segon Curs Internacional que la Doctora professaria a Roma per aquella primavera. L'Ajuntament pensionà quatre professores i la Diputació dues, per assistir al curs i capacitar-se, a fi d'implantar després el mètode a les nostres

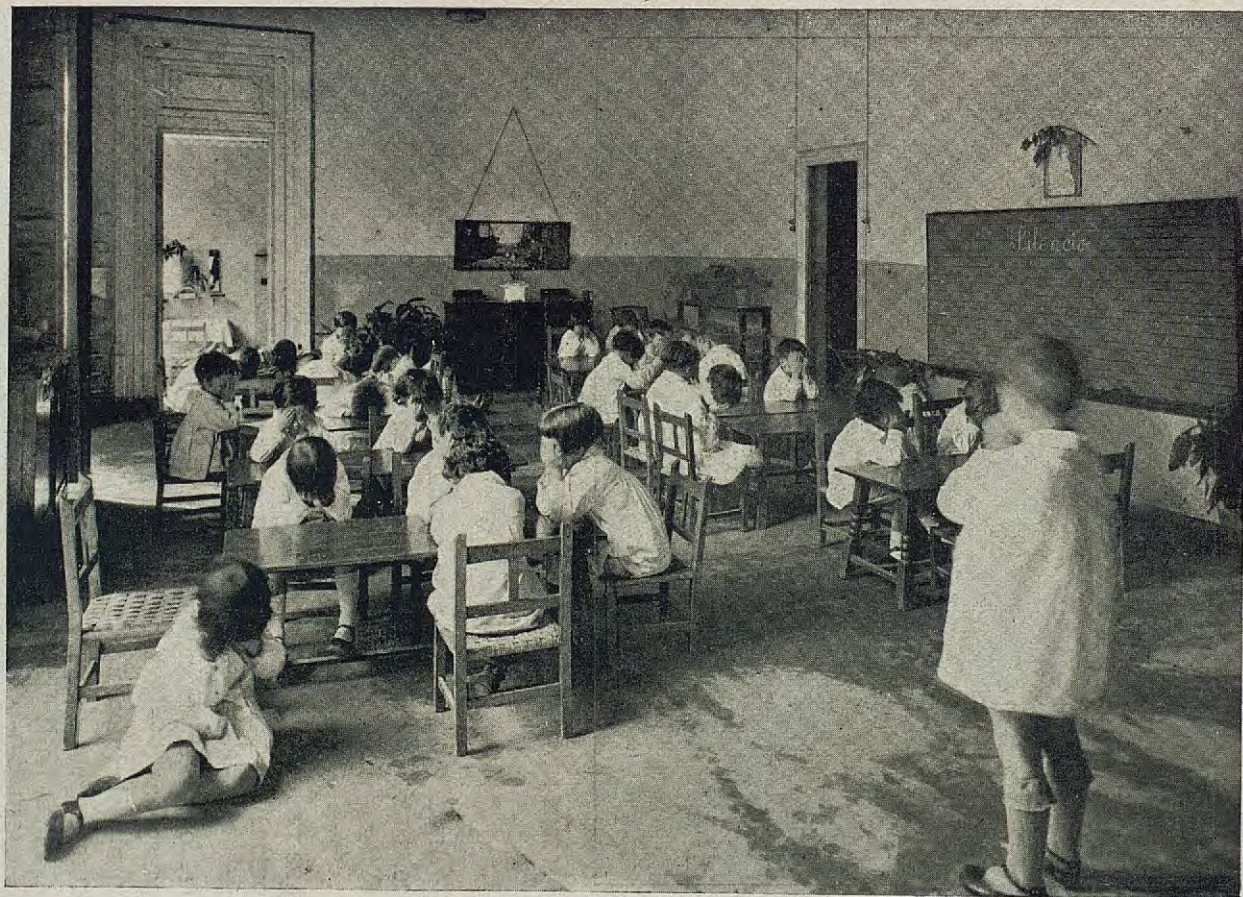

CASA DE MATERNITAT. CLASSE DE PÀRVULS ON FOU REALITZAT EL PRIMER
ASSAIG MONTESSORIÀ A BARCELONA

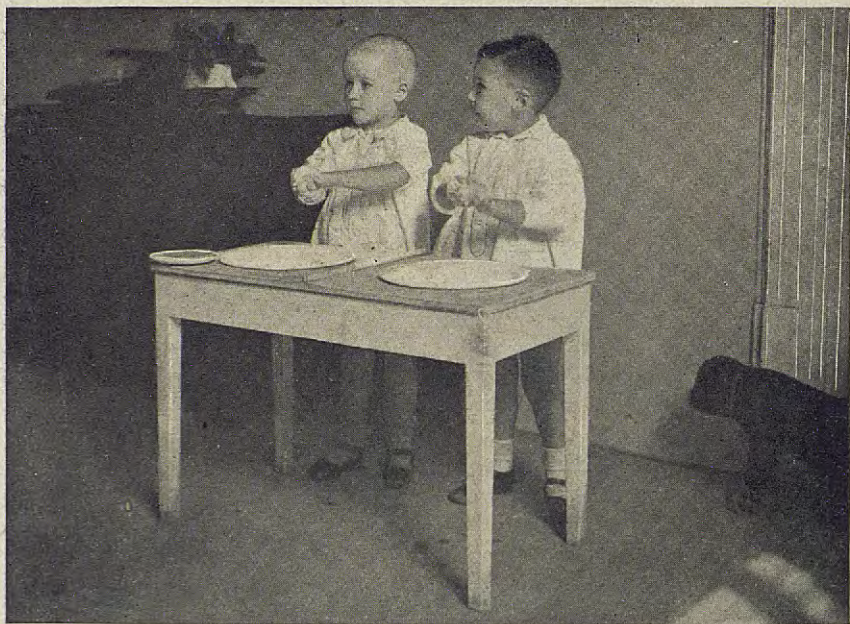
escoles. Aquestes pensionades foren: la Inspectora senyora Leonor Serrano i les professores senyoretas Dolors Canals, Mercè Climent i Celestina Vigneaux per l'Ajuntament i les professores senyores Josepa Roig i Maria Villuendas per la Diputació. Acabat el curs, les pensionades donen sengles conferències al Saló de Cent i el Consell de Pedagogia inclou dintre el programa de l'Escola d'Estiu un curs de divulgació del mètode Montessori, a càrrec de Joan Palau i Vera, amb la col·laboració de les professores pensionades, i per a millor coneixement i il·lustració dels mestres inscrits i dels interessats en el mètode creava el Museu Pedagògic, una de les seccions del qual era proveïda de material Montessori, i de treballs realitzats per alumnes montessorians.

ESCOLA MUNICIPAL MONTESSORI. ATALUF, 12. LA LLIÇÓ DEL SILENCI

ESCOLA MUNICIPAL MONTESSORI. ATAULE. 12. EXERCICIS DE VIDA PRÀCTICA

Aquell mateix any eren organitzades montessorianament dues escoles més, la del Temple de la Sagrada Família i les Escoles Mossèn Cinto.

Per portar més endavant l'assaig i a fi de conèixer les resolucions que per a l'ensenyament elemental havia trobat la Doctora, la Diputació de Barcelona muntà una nova escola, i obtingué que vingués una de les deixebles i col·laboradora predilecta de la Doctora a dirigir-la, fou la senyoreta Anna Macheronni, que portà ací, abans que fos coneguda a altres bandes, l'aplicació del mètode a l'ensenyament dels infants de 7 a 10 anys. Els resultats foren excel·lents. El curs següent, aquesta primera Escola o "Casa dels nens" que estava al carrer de la Universitat, núm. 21, fou traslladada a un local més espaiós i cèntric, del carrer de la Diputació, 262. Al mateix temps l'A-

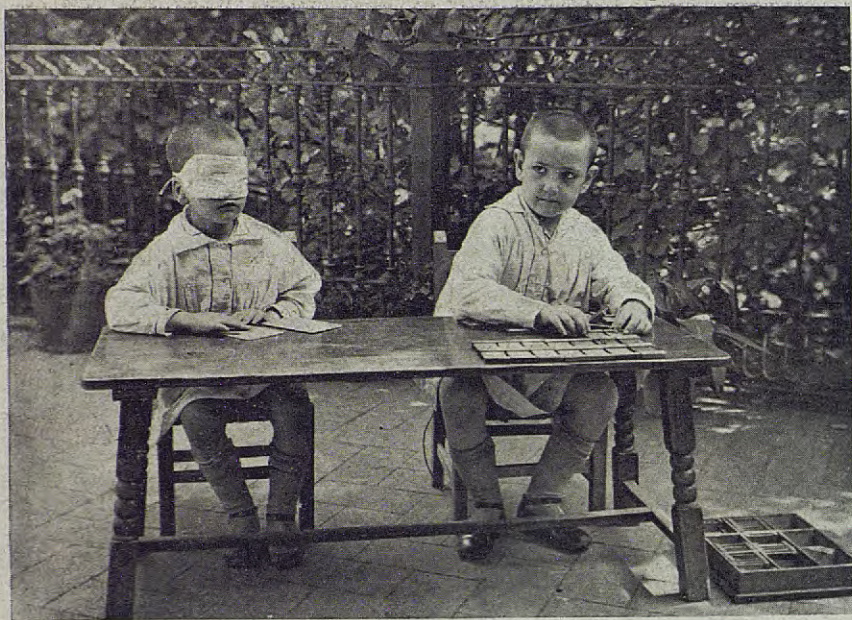

ESCOLA MUNICIPAL MONTESSORI. ATAULF, 12. EXERCICI DE RECOONEIXEMENT
TÀCTIL DE QUALITAT DE MATÈRIES

juntament pel seu compte creava dues escoles municipals Montessori, que avui encara funcionen, i n'encarregava la direcció, respectivament, a les dues pensionades, senyoretas Canals i Climent. L'altra pofessora pensionada per l'Ajuntament, la senyoreta Vigneaux, mestressa nacional, aconseguia que l'Estat li permetés de transformar la seva escola en Escola Montessori. Aquesta escola que començà al carrer de Làuria—és la que avui funciona a la Gran Via Laietana.

El mètode Montessori anava fent via franca a la nostra Ciutat i començava a irradiar. A la tardor del 1915 funcionaven ja a Catalunya tretze escoles montessorianes. Davant de l'interès que la nostra terra demostrà pel mètode, la Doctora Montessori volgué hono-

ESCOLA MUNICIPAL MONTESSORI. ATALUF, 12. EXERCICIS A PLE AIRE: MEMÒRIA TÀCTIL DE LLETRES.—ESCALATS DE COLORS

rar-nos organitzant a Barcelona mateix un Curs Internacional en el qual exposaria per primera vegada, públicament, el seu mètode aplicat a l'Escola Elemental. Aquest curs, que desvetllà una gran curiositat i un gran interès entre els que oficialment o privada es preocupaven dels problemes de l'educació, es celebrà la primavera del 1916, fou dedicat especialment a la preparació tècnica i pràctica dels mestres, i així es feia constar als prospectes que interessava, ultra als mestres, als metges, als pares i als estudiosos "a tots els que dins el camp de l'educació i de la filantropia, es preocupen del benestar de l'infant i de la sort de les futures generacions."

Es matricularen al curs 181 alumnes, entre els quals hi havia italians, portuguesos, anglesos, escocesos, australians, canadencs i

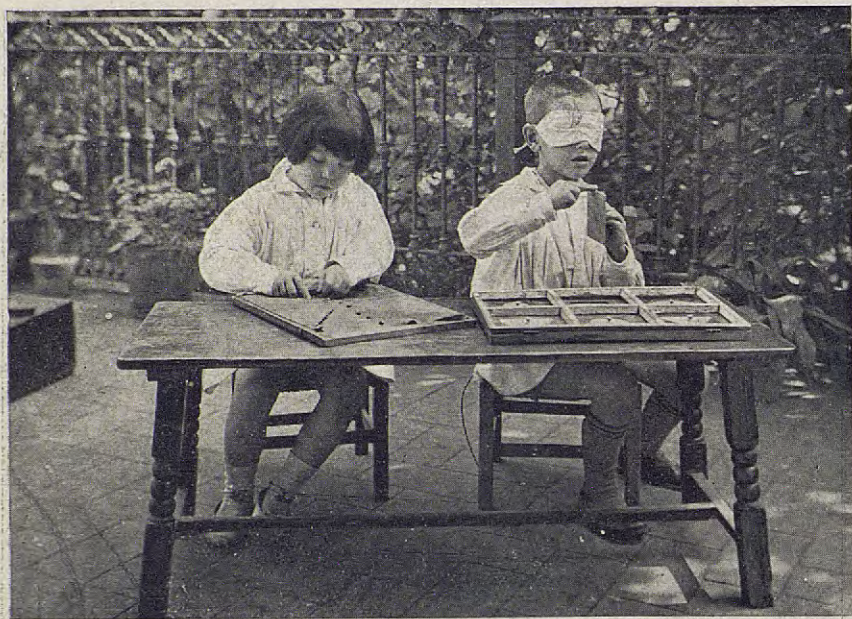

ESCOLA MUNICIPAL MONTESSORI. ATAULF, 12. -NENS TREBALLANT AMB ELS BASTIDORS

nordamericans. El curs revestí gran solemnitat i amb motiu de les seves tasques la premsa diària i professional publicà diversos articles referents a la Doctora i al seu mètode. El curs tingué encara una breu continuació. L'Escola d'Estiu d'aquell any incloïa, dintre les seves tasques, un curset dedicat als mestres de fora que no havien pogut assistir al Curs Internacional, en el qual foren resumides les idees i realitzacions més importants exposades per la Doctora Montessori durant la primavera.

Per aprofitar més el mestratge de la Doctora, el Consell d'Investigació Pedagògica de la Diputació creà, a començaments de l'any 1917, una càtedra de Pedagogia i l'encomanava a la Doctora Montessori; a més, per poder donar major amplitud als seus treballs i

ESCOLA MUNICIPAL MONTESSORI. ATALUF, 12. EXERCICIS A PLE AIRE: RECO-
NEIXEMENT DE FORMES I VIDA PRÀCTICA

també per poder donar cabuda als nombrosos infants que esperaven entrar a l'escola del carrer de la Diputació, fou traslladada, aquesta escola, a la Diagonal, 482.

Al costat de la càtedra de la Doctora s'anaren aplegant diversos elements interessats directament en les investigacions pedagògiques i en les possibilitats del mètode, i com a conseqüència la càtedra es transformà en "Laboratori i Seminari de Pedagogia", sota la direcció de la pròpia Doctora Montessori, que fou residenciat a la mateixa escola de la Diagonal, la qual cosa facilitava els assaigs, treballs i observacions.

Mentrestant el nombre d'escoles que adopten, en el grau de pàrvuls, el Mètode Montessori, creix ràpidament. Escoles de tots els

ESCOLA MUNICIPAL MONTESSORI. ATAULF, 12. ELS NENS FENT CLASSES DE DANSES POPULARS

ordres i de tots els estaments l'implanten i s'organitzen cursets, conferències i visites a les escoles de la Diputació i de l'Ajuntament que poden considerar-se com a models. La Diputació mateixa l'any 1922 organitzà un curset per preparar els mestres destinats als seus establiments de Beneficència.

Així arriba l'any 1924, en què, destruïda la Mancomunitat, la Diputació de la dictadura suprimeix la seva Escola Montessori, no pel seu caràcter de montessoriana, sinó per la seva catalanitat que anava estretament lligada amb la seva condició d'escola pedagògicament científica i, per tant, vinculada amb les necessitats del nen i respectuosa amb totes les característiques de la seva personalitat. L'Escola Montessori, però, no morí, els pares dels alumnes que

ESCOLA NACIONAL MONTESSORI. ATAULE, 12. NENS TREBALLANT AMB ELS ENCAIXOS CILÍNDRICS

hi eren educats, constituïren un Patronat que permeté la continuació de la Institució, la qual des de llavors ve funcionant amb caràcter particular sota el nom de "Mútua Escolar Blanquerna".

Les dues escoles Montessori de l'Ajuntament, la creació de les quals hem assenyalat anteriorment, han anat seguint una marxa ascendent. Durant la dictadura portaven una vida molt esmorteïda i foren víctimes de les exigències d'aquella època, però pogueren sostenir-se i l'esperit del mètode surà per damunt de tot. Després de la maltempsada les coses han tornat al seu lloc i el desenvolupament del mètode ha anat fent la seva via progressiva. En crear-se les places de mestres municipals parvulistes destinades als Grups Escolars de Barcelona, el mètode Montessori fou un dels que entraren

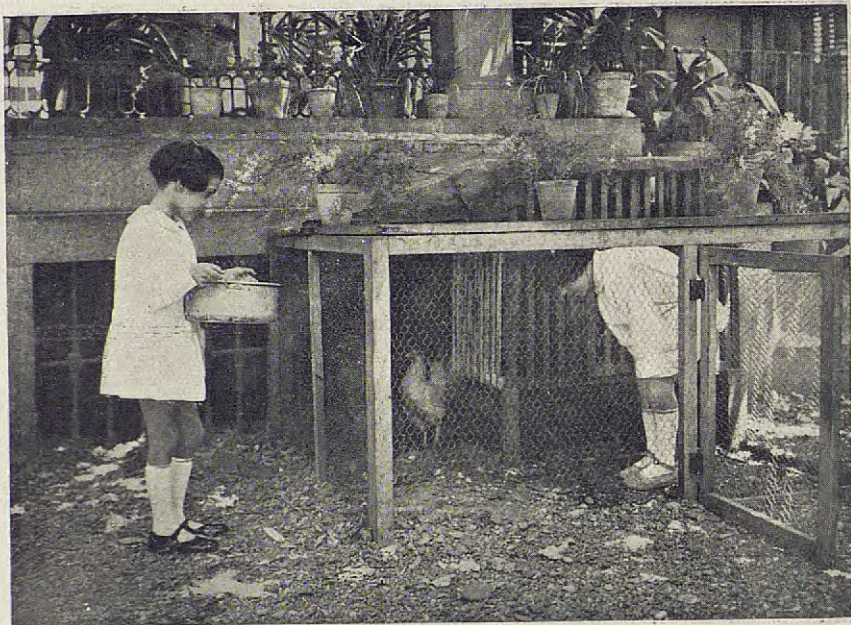

ESCOLA MUNICIPAL MONTESSORI. ATAULF, 12. ELS NENS BERENANT AL JARDÍ.
EXERCICIS DE VIDA PRÀCTICA

de ple dins l'organització d'aquests Grups, i ara darrerament, el novembre de l'any passat, per tal de facilitar el desplegament de l'Escola Municipal Montessori que l'Ajuntament tenia al carrer d'Aribau, 155, l'ha traslladat al carrer de Còrsega, 268, en un local esplèndid on podran rebre educació montessoriana 300 infants, des dels 3 anys fins al termini de l'edat escolar, i la del carrer d'Ataulf que era susceptible d'ampliació, l'ha dotada de material suficient i l'ha posada en disposició de poder acollir 100 alumnes més dels que ara hi concorren, també de totes les edats.

L'any 1929, la Colònia Italiana de Barcelona implantà totalment en les seves escoles primàries el mètode de Montessori, així com anteriorment ho havien fet l'Escola de la Colònia Suïssa en els graus de

ESCOLA MUNICIPAL MONTESSORI. ATAULF, 12. ELS NENS TENINT CURA DE
L'AVIRAM

pàrvuls. Actualment les Escoles de Barcelona on és emprat aquest mètode són les següents:

- Escola Municipal del carrer d'Ataulf, 12.
- Escola Municipal del carrer de Còrsega, 268.
- Escola Nacional de la Via Laietana.
- Graus de Pàrvuls dels Grups Escolars de Barcelona.
- Mútua Escolar Blanquerna.
- Escola de la Sagrada Família.
- Institut Eulàlia.
- Institut Montserrat.
- Escola Mossèn Cinto.
- Escola Sant Jordi.

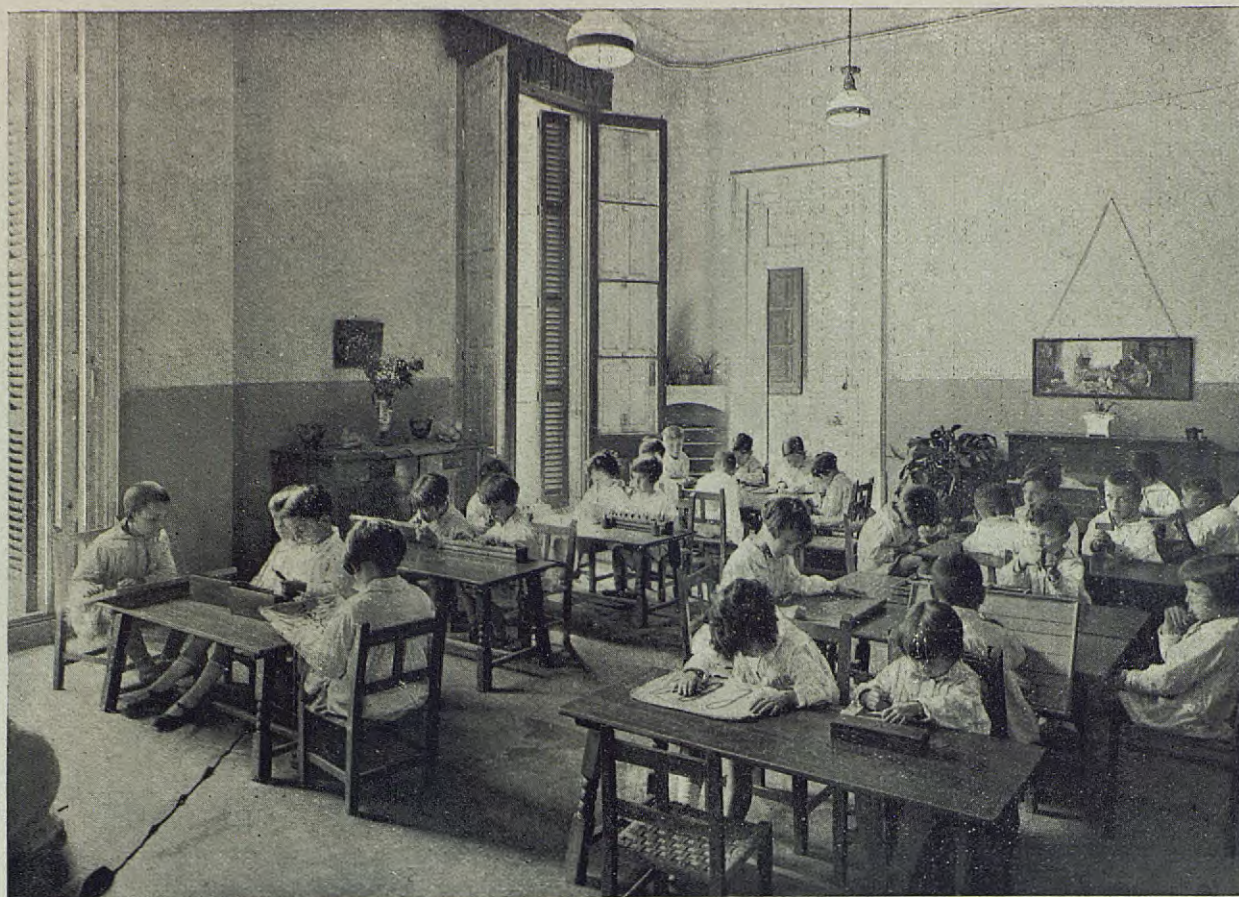
Ateneu Democràtic Regionalista del Poble Nou.
Escola Italiana.
Escola Suïssa.

Les poblacions de Catalunya on s'ha implantat també el Mètode Montessori són les següents:

Berga, Canet de Mar, Capellades, Cardona, Gironella, Granollers, Hospitalet de Llobregat, Igualada, Masquefa, Molins de Rei, Olesa de Montserrat, Palma de Mallorca, Pineda, Roda, Rubí, Sabadell, Sant Cugat del Vallès, Terrassa, Tona, Tortosa i Vilafranca del Penedès.

Per tal de propagar els principis del Mètode Montessori i d'estendre el seu radi d'acció per la nostra terra, fou instituïda a ran de la celebració del Curs Internacional de l'any 1916 una agrupació d'amics del mètode que actuà durant l'existència de l'Escola Montessori de la Diputació. Després es dissolgué, fins que a mitjans de l'any passat tornà a organitzar-se amb el nom de "Societat Montessori de Barcelona", amb el desig de contribuir amb la màxima eficàcia a l'expansió del Mètode de la Pedagogia Científica de la Doctora i a aquesta associació es deu en part la celebració a la nostra Ciutat d'aquest XVIIIè Curs Internacional Montessori.

ESCOLA MUNICIPAL MONTESSORI. ATAULF, 12. CONJUNT D'UNA CLASSE DE PÀRVULS

ESCOLA MUNICIPAL MONTESSORI. ATAULF, 12. EXERCICIS DE RECOINEIXEMENT DE FORMES

PARVULARI FORESTIER. NENS FENT LA TORRE

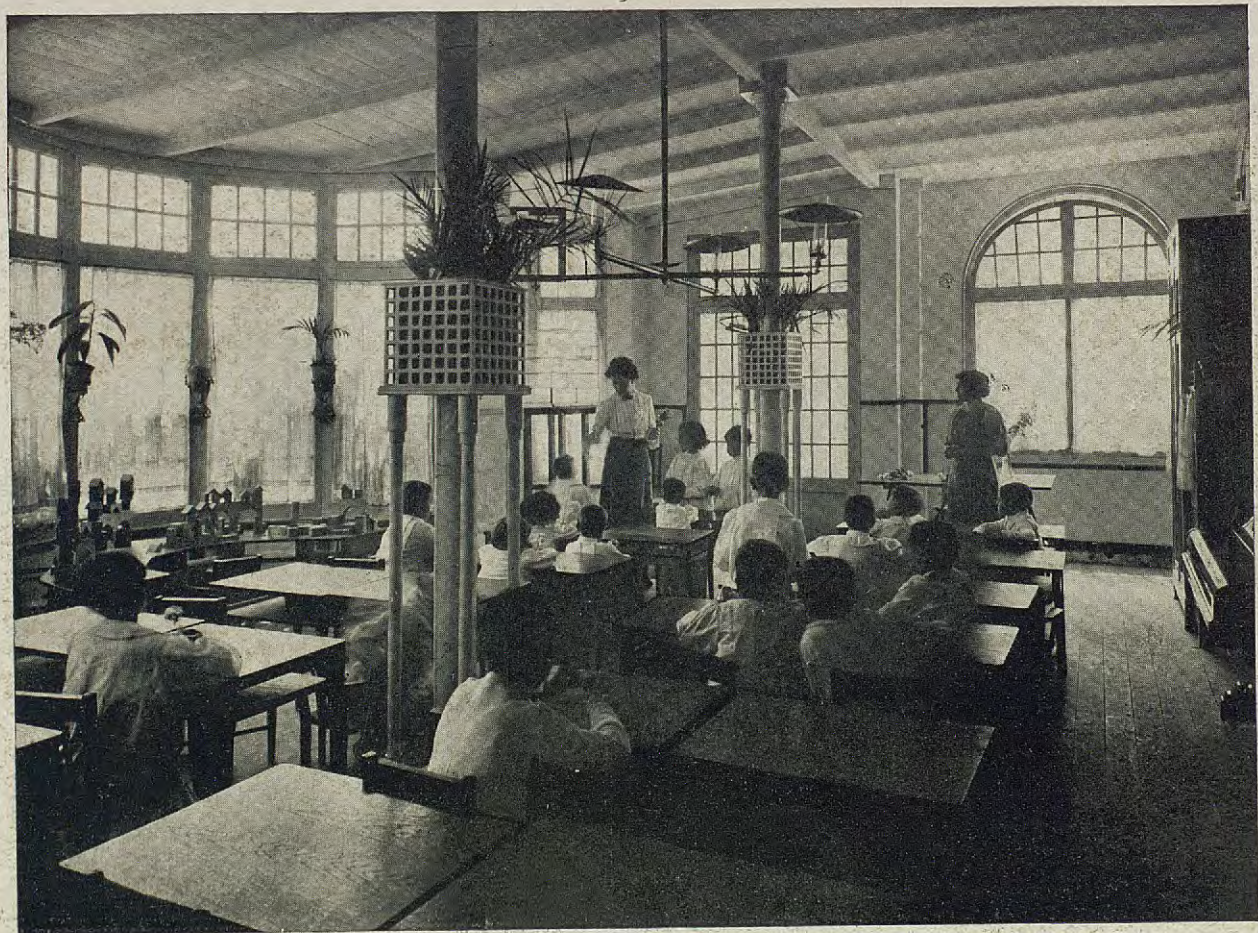

ESCOLA MUNICIPAL MONTESSORI. ATALUF, 12. AJUDA
MÚTUA

PARVULARI FORESTIER. NENS TREBALLANT AMB ELS
BASTIDORS

NOU COL·LEGI MONT D'OR. ANYS 1911-12. UNA AULA MATERNAL PRE-MONTESSORIANA

*L'ESCOLA NACIONAL MONTESSORI
DE BARCELONA*

ELS primers anys del segle xx, al nostre país i a totes les comarques d'Espanya, les escoles de pàrvuls presentaven un espectacle grotesc i alhora trist.

Imagineu-vos unes grans escales de fusta, les grades tradicionals, on s'asseien sovint uns centenars d'infants de tres a sis o set anys, dividits els nens i les nenes, uns a la dreta i a l'esquerra els altres, amb un espai buit al mig per a baixar i executar marxes tot entonant cançons. Com més estrets estaven, amb els braços plegats o creuats a l'esquena, més garantia tenien els mestres que els infants observaven el que en deien una bona disciplina i que avui en diem nosaltres passivitat i quietisme absoluts.

Les escoles de pàrvuls les dirigien homes i avui encara en queda alguna per mostra, però, tant, si els directors eren mestres com si eren mestresses, no tenien res de maternal: els infants havien d'estar quietos a les grades tot el temps que convenia a la mestra per a explicar-los algun tema instructiu, ja que els ensenyaven totes les assignatures, o almenys aquesta era la il·lusió que es feien.

Es pot dir que aquells eren els preliminars de la formació del papagai o màquina de repetició, i quan els infants, obeint les lleis naturals, es movien o trencaven la quietud; sentien sobre llurs testes aquella canya tan llarga que arribava fins a dalt de tot de les grades.

En aquest estat de l'ensenyament oficial, el mes d'abril de 1899 vaig començar les meves tasques de mestra en una escola dels afores

ESCOLA NACIONAL MONTESSORI. LÀURIA, 112. (ANY 1915). EDUCACIÓ MUSICAL, MARXES MONTESSORIANES

de Madrid, guanyada en exercicis d'oposició. Plena d'illusions, amb un bon bagatge d'idees pedagògiques i educatives, vaig trobar-me en una escola amb uns cent cinquanta pàrvuls matriculats, confiats a la meva direcció i a una mestra ajudanta.

Calia abandonar l'ensenyament de l'Estat o sotmetre's als exercicis de la grada, com un mal necessari, per poder dominar d'un sol esguard aquella munió de criatures. I em va passar el que era natural i lògic; parlant seguidament en veu alta, cantant sovint i respirant molta pols, vaig quedar afònica.

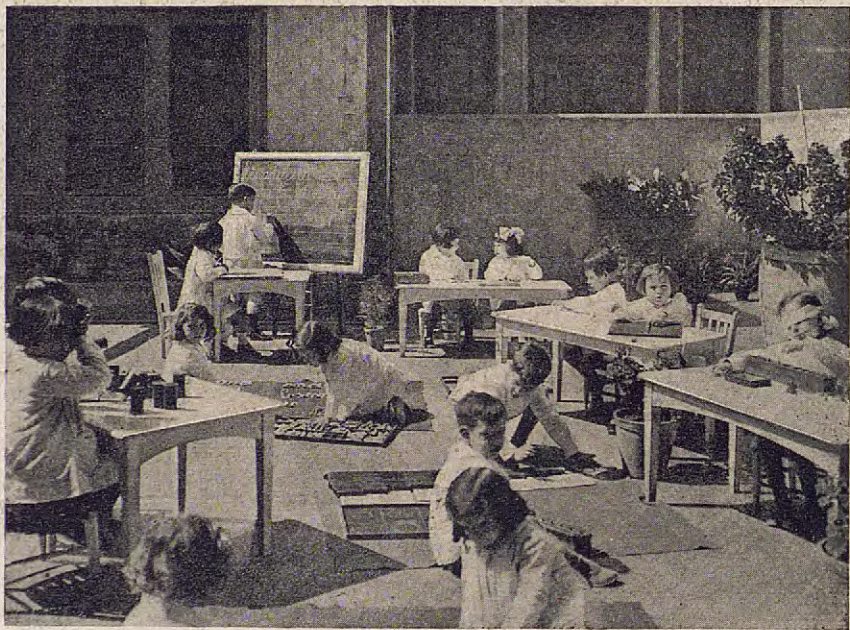
L'any 1903 vaig poder venir, per trasllat, a Barcelona, i vaig trobar els mateixos defectes a l'escola de pàrvuls d'Hostafrancs i a la del carrer de Ponent, que vaig regentar més tard. Aquesta era tan fosca que molts nens tenien defectes a la vista, probable-

ESCOLA NACIONAL MONTESSORI. LÀURIA, 112. ANY 1915

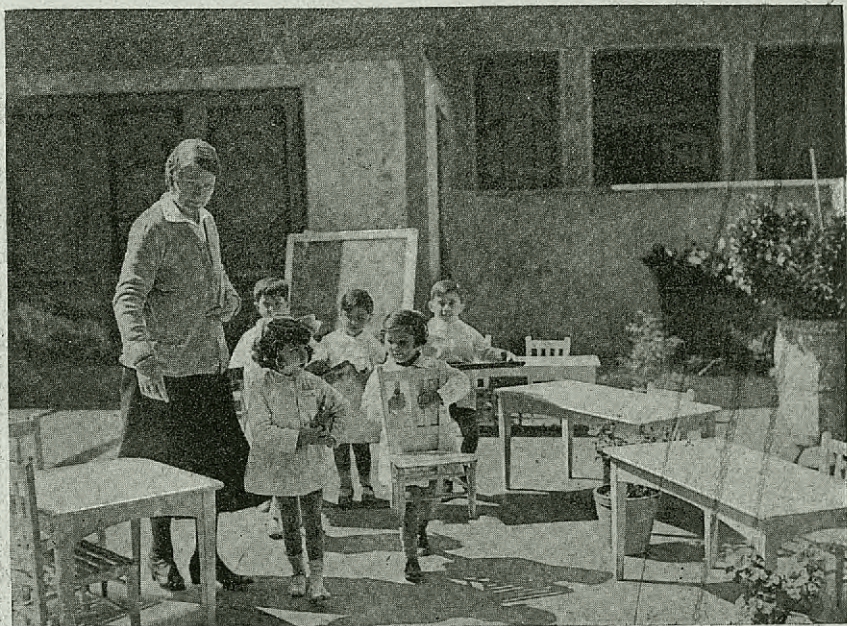
ESCOLA NACIONAL MONTESSORI. VIA LAIETANA, 59. SUCCESSORA DE LA DEL CARRER DE LÀURIA, 112. NENS TREBALLANT A PLE AIRE

ment adquirits allí. Sols alguns cursos després la meua escola va poder canviar-se al número 1 del carrer del Pi, on disposava d'un local més higiènic i espaiós. Ja no tenia grada i, com que el Municipi m'havia concedit una altra mestra ajudanta, podiem fer amb els pàrvuls tres grups, segons llur edat i formació intel·lectual. L'escola començava de tenir un aspecte més agradable i educatiu.

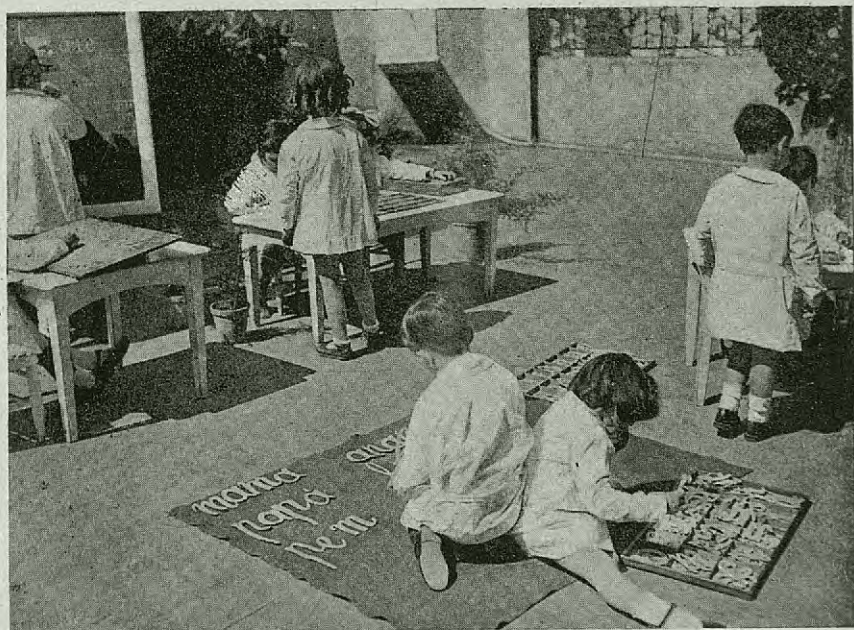
Heus ací un breu historial d'allò que ha estat l'escola de pàrvuls fins l'any 1914 a casa nostra. Les millores realitzades d'aleshores ençà, la generació present les deu no sols a les corporacions oficials sinó també als mestres, que han fet grans sacrificis a costa de llur salut i del propi benestar material per a obtenir-les.

A l'escola d'Hostafrancs s'havia creat i organitzat, l'any 1907,

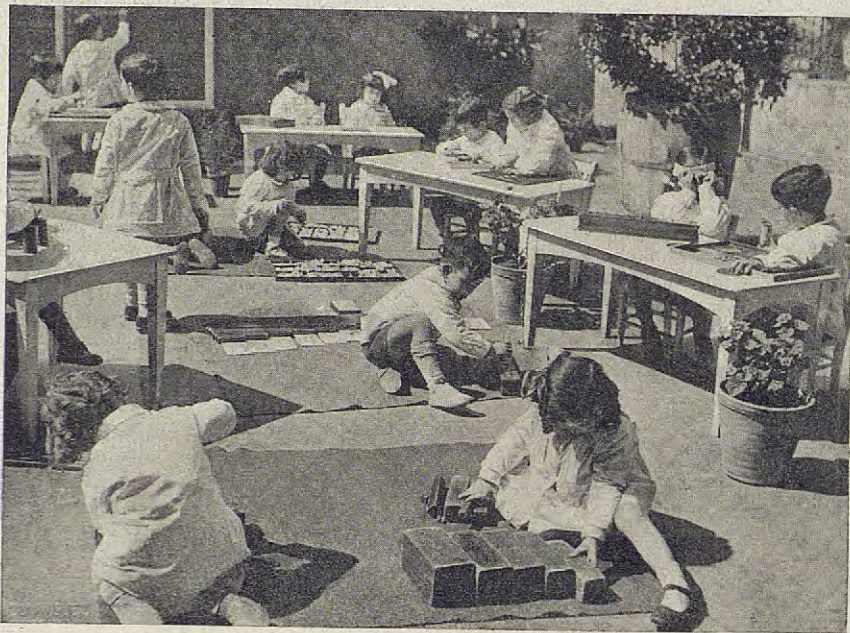

ESCOLA NACIONAL MONTESSORI. VIA LAIETANA, 59. SUCCESSORA DE LA DEL
CARRER DE LÀURIA, 112. EXERCICIS DE VIDA PRÀCTICA

ESCOLA NACIONAL MONTESSORI. VIA LAIETANA, 59. NENS FENT EXERCICIS DE
LECTURA I ESCRIPTURA A PLE AIRE

ESCOLA NACIONAL MONTESSORI. VIA LAIETANA, 59. SUCCESSORA DE LA DEL CARRER DE LÀURIA, 112, ANY 1932. EXERCICIS SÈNSORIALS A PLE AIRE

amb cabals municipals, la primera Cantina que ha existit a la nostra ciutat. Era modesta, però s'hi servia un elevat nombre de racions. La segona Cantina es va instal·lar a l'escola de pàrvuls del carrer de Sant Jeroni. Totes dues funcionaven en barris molt populosos, en els quals es beneficiaren d'aquesta institució anexas a l'escola, nens que ho havien de menester molt.

En ésser traslladada la meua escola al carrer del Pi, l'any 1923, hi vaig crear la tercera Cantina. A totes, no solament procuràvem per l'aliment corporal, sinó que adquirírem gradualment cinc pianos propietat de les escoles amb Cantina, perquè a les tres primeres s'havien agregat les de les escoles del Poble Nou i de la Sagrada Família,

i això ens permetia de millorar l'obra educativa amb l'establiment de classes bisetmanals de cants, exercicis rítmics i balls populars.

A la meua escola del carrer del Pi estava satisfeta de les millores materials, però no ho estava pel que feia referència al mètode d'ensenyament. I fou aleshores quan vaig parlar amb el senyor Palau i Vera, fundador del Col·legi Mont d'Or, que havia visitat les "cases de nens" a Roma i que venia entusiasmat pel funcionament de les alludides escoles. Vaig llegir detingudament "Il Metodo della Pedagogia Scientifica" de la Doctora Montessori i els seus principis de la llibertat portada a l'escola, d'educació dels sentits i de preparació dels infants per a assolir independència, em causaren tan profunda impressió que em vaig decidir a fer els més grans sacrificis per poder implantar aquest mètode a la meua escola.

Amb la protecció de l'Ajuntament de Barcelona, que em concedí una subvenció per a seguir un curs internacional que la Doctora Montessori donava a Roma la primavera de l'any 1914, vaig poder completar els meus estudis, i l'any següent vaig establir en un bon local amb jardí, al carrer de Làuria, 112, la primera Escola Nacional Montessori. L'Ajuntament em va permetre aleshores d'esmerçar 3.200 pessetes en l'adquisició de taules i cadiretes i tots els equips i armaris per a una matrícula de 100 pàrvuls, i l'Escola començà a funcionar amb un èxit complet en allò que fa referència als resultats pedagògics.

Celestina VIGNEAUX DE COROMINES

*RESSENYA DE L'ACTE INAUGURAL
DEL NOU ESTATGE DE LA "CASA
DELS NENS" DEL CARRER DE
CÒRSEGA*

AQUEST matí ha estat inaugurat el nou local que per a la "Casa dels Nens", Institut Municipal Montessori, ha habilitat la Comissió de Cultura, a fi de poder-hi donar una major cabuda i de poder ampliar els ensenyaments per tal que la institució forneixi als seus alumnes una completa formació i educació montessorianes.

Aquesta institució que abans estava al carrer d'Aribau, 155, ara ocupa un xalet situat al xamfrà dels carrers de Còrsega i Balmes, dotat d'un jardí espaiós i d'unes aules bellíssimes, grans i alegres. Actualment la institució atén 100 infants, però, amb l'habilitació que s'està portant a terme, podrà admetre una matrícula de 350 infants, des dels graus maternals, fins al termini de l'edat escolar, tots educats segons el sistema de la il·lustre Doctora Montessori.

La festa ha estat celebrada als jardins de l'Escola i l'ha presidida el Sr. Alcalde de la ciutat, Dr. Jaume Agudé, el qual tenia a la seva dreta la Doctora Montessori i el President de la Comissió de Cultura, Sr. Joan Casanelles. A la presidència, entre altres persones, hi havia els Regidors Srs. Xirau, Ventalló i Pellicena, el Cònsol d'Itàlia, els Inspectors de 1.ª ensenyança Sr. Rueda i Sra. Leonor Serrano, el Sr. Dattoli, Director de les Escoles Italianes, el Director de les Escoles Angleses, la Sra. Climent, Directora de l'Escola Municipal "Montessori" del carrer d'Ataulf, el Dr. Alzina i Melis, Director dels Instituts de Vilhajoana, el Dr. Estalella, Director de l'Institut-Escola, els Srs. Farigola i Vila, de l'Escola Normal de la Generalitat, la Sra. Rosa Sensat i Sr. Martí Alpera del Patronat Escolar,

CASA DELS NENS. INSTITUCIÓ MUNICIPAL MONTESSORI. CÒRSEGA, 268,
SUCCESSORA DE LA DEL CARRER ARIBAU, 155. CLASSE ELEMENTAL. DETALL

la Sra. Anna Rubiés i Sr. Joan Delclòs, del Consell de Cultura, el Sr. Joan Bosch i Cusí, de la Casa del Mestre. Entre la nombrosa concurrència hem vist, també, molts mestres i parvulistes i un grup d'alumnes de l'Escola Normal de la Generalitat.

Ha començat l'acte amb un parlament de la Directora de la Ins-

CASA DELS NENS. INSTITUCIÓ MUNICIPAL MONTESSORI. CÒRSEGA, 268,
SUCCESSORA DE LA DEL CARRER ARIBAU, 155. FAÇANA PRINCIPAL

CASA DELS NENS. INSTITUCIÓ MUNICIPAL MONTESSORI. CÒRSEGA, 268.
VESTÍBUL

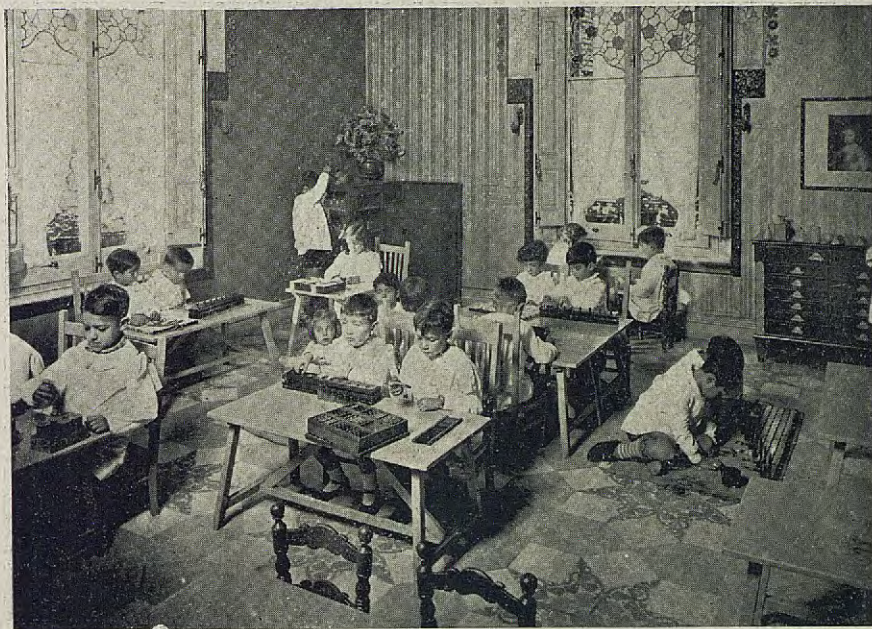
titució, Srta. Dolors Canals, en el qual ha fet història del moviment montessoriana a Barcelona i ha expressat la satisfacció que li causa l'ampliació d'aquesta Escola per poder portar el mètode de la Doctora a tots els graus de l'ensenyament primari.

A continuació ha parlat el Sr. Gabriel, ex-deixeble de l'Escola i actualment professor del grau primari de l'Institut-Escola, recordant el seu temps escolar montessoriana i glossant la tasca que ha estat realitzada en aquesta escola.

Després, els actuals alumnes han realitzat alguns exercicis, marxes montessorianes, danses i cançons que han estat molt elogiats pel públic.

Després s'ha aixecat a parlar la Doctora Montessori, la qual en

CASA DELS NENS. INSTITUCIÓ MUNICIPAL MONTESSORI. CÒRSEGA, 268.
CLASSE DE PÀRVULS

un bellíssim parlament ha glossat la nova missió de l'educació que, diu, és la de realitzar la veritable fraternitat entre els pobles. Aquest moviment internacional per l'educació de l'infant ha estat un moviment espontani, sense acord previ, n'hi ha hagut prou amb l'amor a la infantesa perquè aquest acord es produís i l'amor als infants saltés per damunt de totes les barreres i de tots els obstacles que separen els homes.

En finalitzar el seu parlament, que ha estat molt aplaudit, uns infants li han ofert un ram de flors.

El Sr. Joan Casanelles, President de la Comissió de Cultura, ha explicat la significació de l'acte i ha glossat l'obra que ve realitzant la Comissió i l'interès que en tot moment s'ha pres per les formes

CASA DELS NENS. INSTITUCIÓ MUNICIPAL MONTESSORI. CÒRSEGA, 268.
LES NENES TREBALLANT AL JARDÍ

modernes d'educació, fent que Barcelona no quedés mai rerassagada, com ho demostra l'interès que es prengué de seguida pel mètode de la Doctora, enviant unes mestresses al curs internacional professat a Roma, les quals organitzaren ja el 1915 les primeres escoles Montessori de la nostra ciutat.

Explica detalladament què serà la Institució que avui s'inaugura i diu com els infants assoliran en el mètode una perfecta educació. Felicita la Directora per la tasca realitzada fins avui i ofereix al Sr. Alcalde aquesta nova Institució per a sumar-la a les moltes que ja formen el nucli cultural de la ciutat.

El Sr. Alcalde ha clos la festa amb un interessant parlament, en el qual ha fet notar com el Consell municipal va seguint rítmicament

l'obra de cultura. Ahir eren els Grups de la Plaça d'Espanya, avui aquesta magnífica Institució Montessori. Aquesta obra, que és obra de tot l'Ajuntament, és la que ha d'ésser per Barcelona la de màxima eficàcia. Dirigint-se a la Doctora li ha dit com la seva obra en pro de l'educació dels infants és un bell exemple que han de seguir els que governen la vida dels pobles. La Doctora ha ideat el nou mètode per educar l'infant sense violentar la llei del seu desenvolupament, així mateix els polítics han de canalitzar la vida dels pobles fent que el seu desenvolupament no es vegi violentat ni en el seu esperit ni en les seves ànsies de renovació. Ha cantat la importància de la llengua vernàcula en la cultura i ha dit als infants que havien de treballar per fer una cultura nostra que pogués posar-se al costat de qualsevol altra cultura, no per a rivalitzar amb ella, sinó per colaborar en un anhel comú de fraternitat.

Tots els oradors han estat llargament aplaudits per la nombrosa concurrència, entre la qual hi havia un nombre molt important d'ex-alumnes de l'Escola.

(De la premsa diària del dia 15 de novembre de 1932.)

DISCURS
DE LA SRTA. MARIA DOLORS CANALS
EN L'ACTE INAUGURAL DEL NOU
ESTATGE DE LA «CASA DELS NENS»

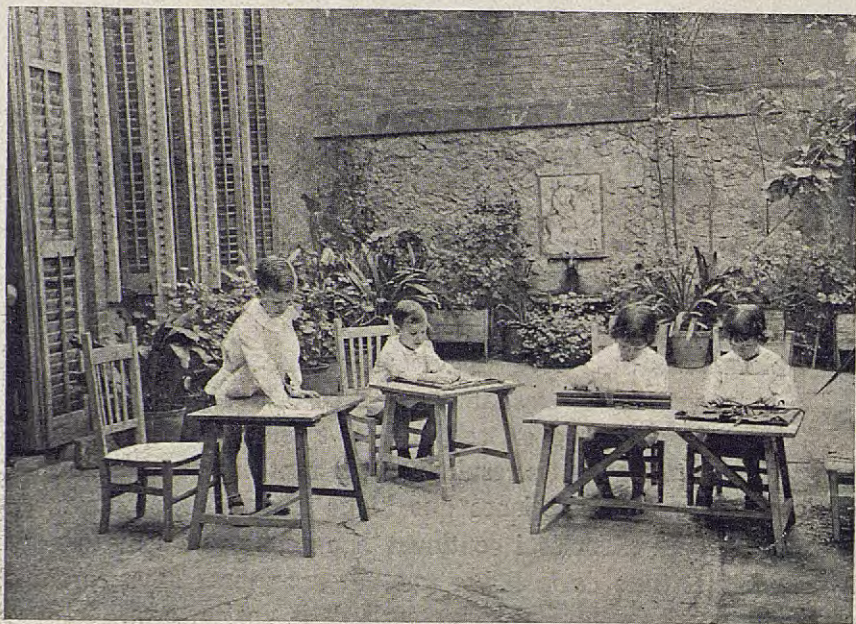

HONORABLES Srs.: Avui Barcelona celebra oficialment, per primera vegada, el trasllat d'una Escola Municipal Montessori; però jo diria que on celebrem el trasllat d'una Escola, sinó que celebrem més aviat els resultats, i, per tant, la consolidació ferma de les Escoles Montessorianes que hi ha arreu de Catalunya, que amb llur treball silencios i continuat han aconseguit començar avui a recollir els fruits de la llavor que varen sembrar anys enrera els capdavanters del moviment montessorità de la nostra terra.

L'any 1912, varen arribar a la nostra ciutat les primeres noves de les meravelles que obtenia la Dra. Montessori amb nens, dels dos anys i mig als set, i no us escandalitzeu si he dit meravelles, perquè jo crec que realment ho eren, si ens situem 20 anys enrera, en què evidentment els nens no trobaven a l'Escola l'ambient i el respecte que hi troben avui.

Al Col·legi Mont d'Or, recordat de tots, se sentiren ja les frisances precursoras de les imminents renovacions pedagògiques, i s'aplicaren, en part, les doctrines montessorianes; més tard, varen iniciar-se unes classes a la casa de Maternitat, i fou l'any 1914 que la Mancomunitat i els Ajuntaments de Barcelona i Lleida pensionaren set mestresses perquè anessin a Roma, a beure a la font primera els principis que més tard havien de renovar la vida escolar de tots els nostres nens, perquè, si no els procediments, l'esperit montessorità s'ha infiltrat poc o molt a totes les Escoles de la nostra ciutat i a moltes d'arreu de Catalunya.

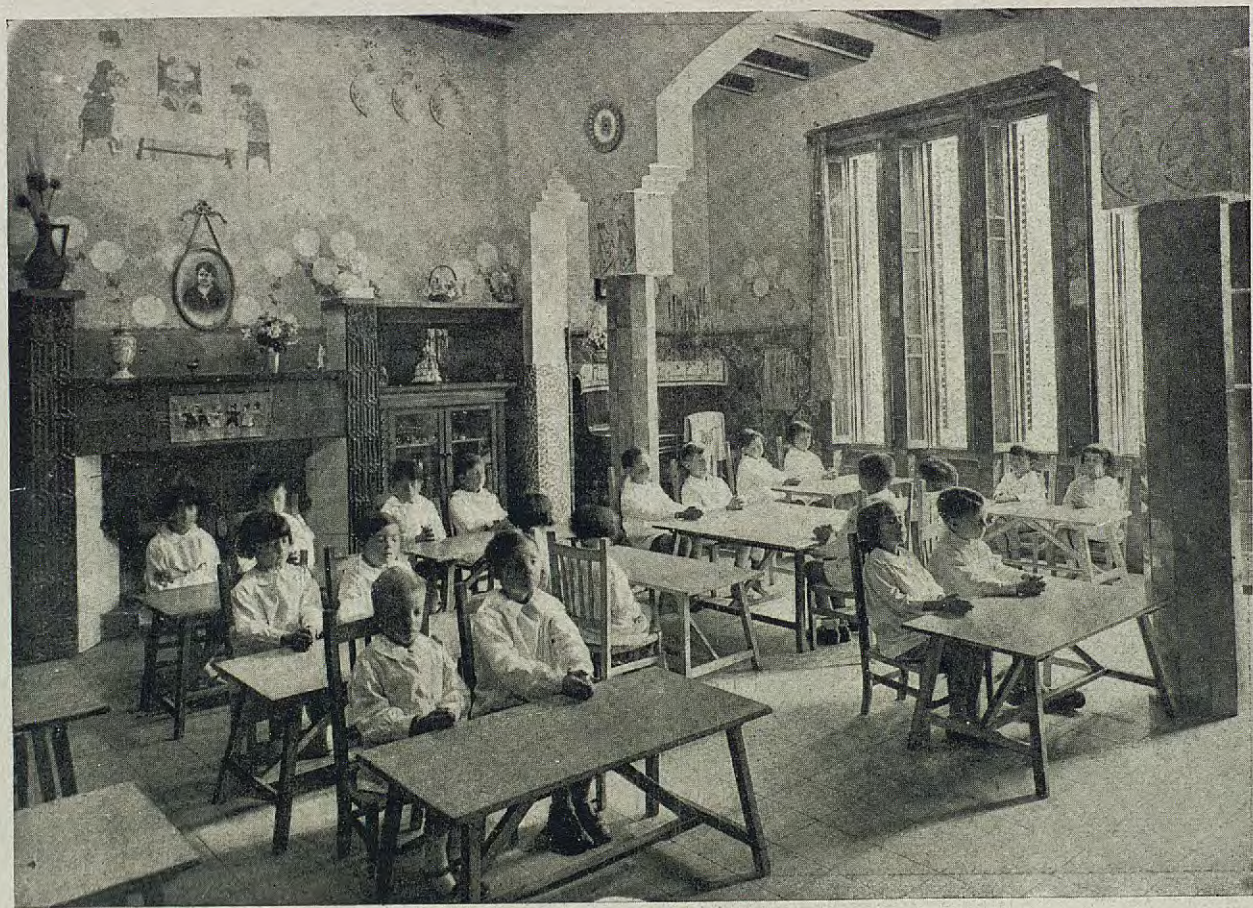
ESCOLA MUNICIPAL MONTESSORI, ARIBAU, 155. UN ALTRE ASPECTE DELS
NENS TREBALLANT AL JARDÍ

En començar el curs de 1914 a 1915, la Mancomunitat de Catalunya creà una Escola Montessori que posà sota la direcció de la Srta. Macheroni, dilecta deixeble de la Directora, i amb entusiastes col·laboradores ex-pensionades per la mateixa Mancomunitat.

L'any 1915, l'Excm. Ajuntament donà les facilitats convenientes perquè l'Escola Nacional de pàrvuls de la Sra. Celestina Vigneaux es convertís en Escola Montessori, i fou en aquella Escola on vàrem posar els nostres primers anhels i les nostres primeres il·lusions pedagògiques.

El mateix any 1915, l'Excm. Ajuntament creà també l'Escola Municipal Montessori del carrer de la Tapineria, sota la direcció de la Sra. Mercè Climent, escola traslladada actualment al carrer d'A-taulf, el local de la qual ha pogut ampliar-se.

ESCOLA MUNICIPAL MONTESSORI. ARIBAU, 155. EL SILENCI

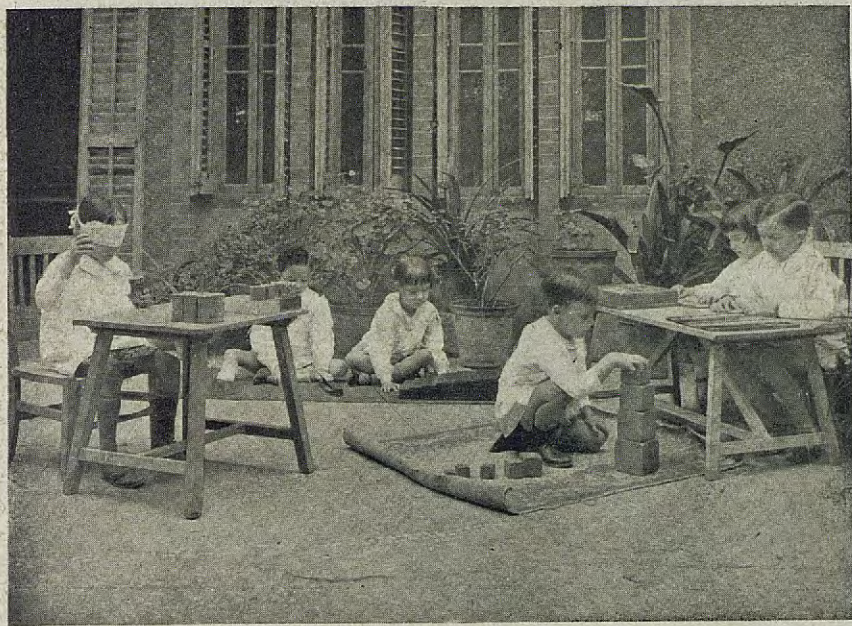

ESCOLA MUNICIPAL MONTESSORI. ARIBAU, 155. EXERCICIS DE VIDA PRÀCTICA

En començar l'any 1917, va néixer l'Escola que avui ens agermana tots, en un humil pis del carrer de Balmes, escola que treballà aquets mig curs tan sols amb vint deixebles, perquè sols per a 20 hi havia mobiliari. El curs següent la matrícula fou de 40 i els resultats que obteníem ens esperonaven a estimar i tenir cada dia més fe en els procediments i doctrines que aplicàvem.

Moltes companyes i amics que l'havien visitada, ens deien, com volent-nos fer una honor: "Oh! teniu els nens molt escollits". Això no era cert, però ens afalagava, per tal com aquesta Escola ha estat sempre una escola per a tots els nens, per als nens de totes les classes socials; de rics i de pobres; de tots; perquè els nens, en entrar a l'Escola, tenen per al Mestre la mateixa riquesa de possibilitats i la mateixa pobresa de coneixements. El que tenen els nos-

ESCOLA MUNICIPAL MONTESSORI. ARIBAU, 155. ELS NENS FENT EXERCICIS
SENSORIALS AL JARDÍ

tres nens és aquella seguretat d'ells mateixos, i aquella santa independència que els dóna la vida de l'escola i que fa que realment es comportin com persones conscients, traduint-se aquesta vida en una certa serenitat i placidesa que es reflecteix en llurs rostres.

El juliol de l'any 1920, l'Escola es traslladà al local que avui deixem; al núm. 155 del carrer d'Aribau; allà la matrícula s'amplià fins a 70 nens, però les exigències de les demandes obligaren molt aviat a admetre'n 90 i actualment són 100 els deixebles matriculats.

Resultats que hem obtingut? Han estat altament satisfactoris, sobretot quant a l'educació de la voluntat i del caràcter, però fragmentaris, podem dir, en el desenrotllament d'aquestes facultats cabdals per haver de sortir forçosament els nens de l'Escola als 10 anys

ESCOLA MUNICIPAL MONTESSORI. ARIBAU. 155. ELS NENS TENINT CURA
DELS ANIMALONS DOMÈSTICS

d'edat. Referint-nos a l'educació intel·lectual, l'any 1922 ingressaren a l'Institut Nacional de 2.ª Ensenyança els dos primers deixebles d'aquesta Escola i ho feren tot just acabats de complir els 10 anys i sense haver tingut cap preparació especial. De llavors ençà, gairebé cada any deixebles nostres han ingressat en centres oficials de segon ensenyament, sense haver-nos de doldre, fins avui, de cap suspens. Això ens demostra que els procediments seguits a l'Escola Montessori són eficients per a donar a les facultats del nen el desenvolupament necessari per a l'ensenyament superior, sense voler dir de cap manera que tots els nens que han anat a una Escola Montessori siguin superiors als d'altres Escoles, car, naturalment, també hem tingut deixebles endarrerits respecte als altres, però jo estic se-

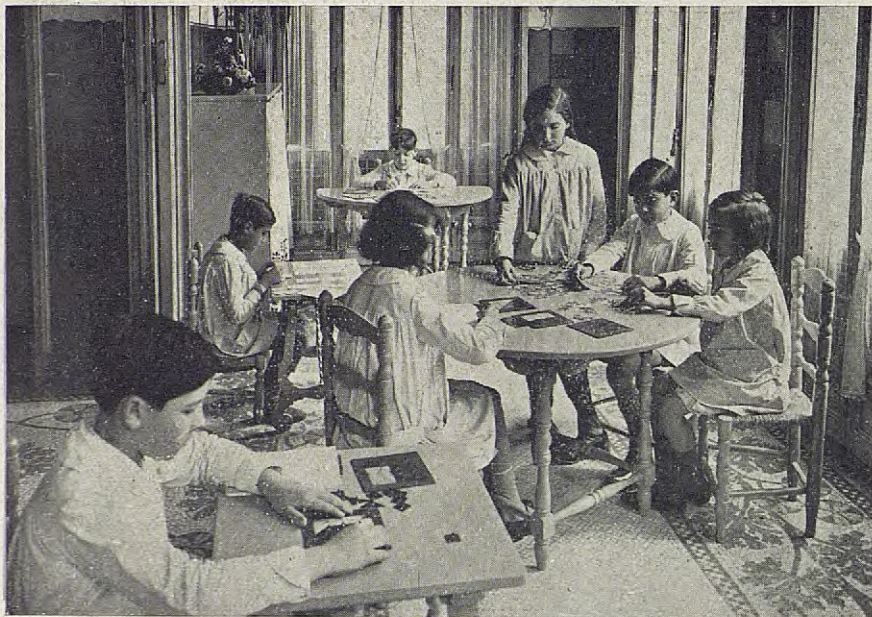
ESCOLA MUNICIPAL MONTESSORI. ARIBAU, 155. GRAU ELEMENTAL

gura que aquest retard d'alguns hauria anat minvant, si haguessin pogut acabar a la mateixa Escola tota l'ensenyança elemental.

Actualment tenim un estol d'ex-deixebles, fins de 19 i 20 anys, que s'estimen encara l'Escola que ells van començar com si fos cosa pròpia i no passa dia que no rebem la visita d'un o altre alguns dels quals àdhuc es dolen que deixem les parets que els acolliren en llur infantesa.

He de confessar ara públicament que l'Escola Montessori del carrer d'Aribau, i segurament totes les Escoles montessorianes, han passat uns anys de veritable captiveri. Han estat els anys que volien foragitar de l'Escola la nostra llengua mare; llavors vam veure clarament, i per desgràcia vam haver de comprovar que és impossible una autèntica Escola Montessori si s'obligava els nens a una llengua que no és la pròpia i d'aquell captiveri encara avui en toquem les

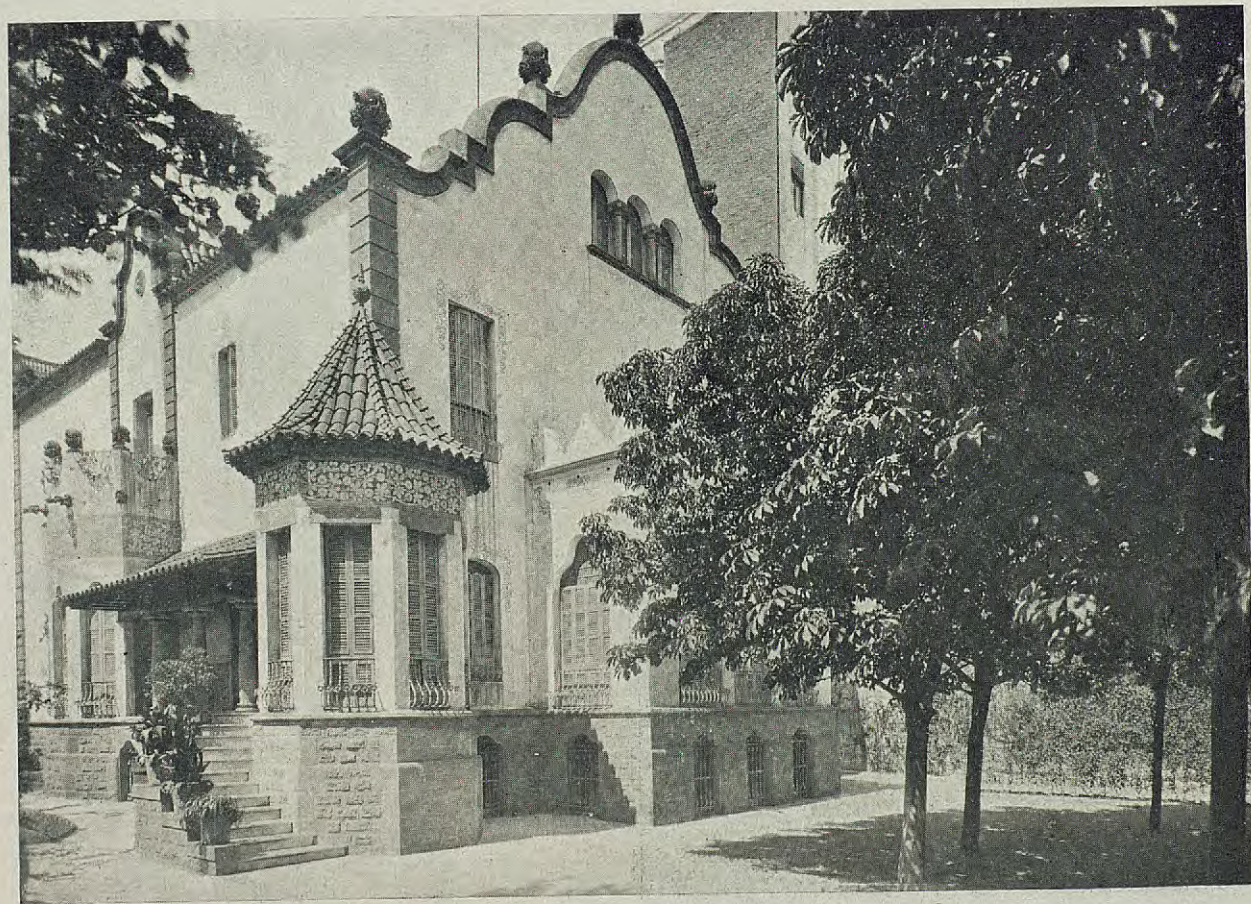

CASA DELS NENS. INSTITUCIÓ MUNICIPAL MONTESSORI. CÒRSEGA, 268.
GRAU ELEMENTAL

conseqüències, car la generalitat dels nens de 8 i 9 anys de la nostra Escola no pogueren, en el moment oportú, dirigir llurs facultats vers allò que havia de fer créixer llur intelligència quan tenien cinc o sis anys, que és quan comença a sentir-se el desig de la lectura, perquè, com he dit abans, trobaven les paperetes escrites en castellà i, naturalment, no entenent el que llegien, les deixaven. És que el mètode Montessori fa que els nens visquin una vida tan natural que de cap manera pogueren admetre l'artifici que suposa aprendre de llegir en una llengua que no era la que ells parlaven.

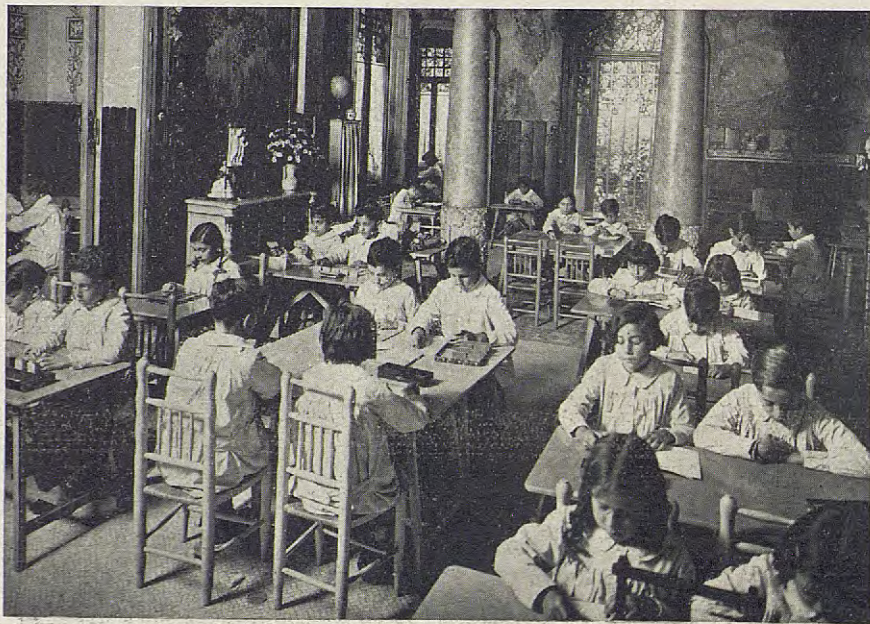
Altres han estat encara les penalitats que ha passat aquesta Escola Montessori, les quals, per bé que no ens han arribat tan profundament a l'ànima, han estat motiu que els fruits recollits fins

CASA DELS NENS. INSTITUCIÓ MUNICIPAL MONTESSORI. CÒRSEGA, 268. FAÇANA AL JARDÍ

CASA DELS NENS. INSTITUCIÓ MUNICIPAL MONTESSORI. CÒRSEGA, 268.
GRAU ELEMENTAL

avui no arribin als que esperem obtenir en la nova etapa de la vida de l'Escola, que avui comencem. La que s'ha fet sentir més, majorment en el grau elemental, ha estat la falta d'espai, quasi podria dir per a moure'ns. En una classe, on caben com a màxim 30 deixebles, han arribat a treballar-n'hi 41, la qual cosa ha fet que gairebé fos impossible d'aixecar-se per anar a canviar el material de treball sense destorbar bon nombre de companys, que moltes vegades en aquell moment estaven ben interessats en llur tasca. Això, naturalment, per un dia, per vuit dies, no hauria significat res, però durant bona part de la vida escolar forçosament havia de traduir-se en un cert desordre i en un retard.

A més, ens trobàvem, de fa ja 4 ó 5 anys, amb què els nens que

CASA DELS NENS. INSTITUCIÓ MUNICIPAL MONTESSORI. ALTRE DETALL DE LA FAÇANA DEL JARDÍ

havien de sortir de la classe de pàrvuls no podien ingressar de seguida al grau elemental per falta de lloc. la majoria havien de romandre a pàrvuls fins que a l'elemental es produís alguna baixa; és evident que, encara que procuréssim que el nen s'interessés per altres exercicis, l'ambient de la classe, la vida en comú amb companys més o menys petits i als quals interessaven els exercicis que ells ja havien superat, feia que es trobessin sempre en un nivell de superioritat respecte als altres, i això ha pogut influir fins en llur caràcter i al mateix temps es trobaven en un ambient no gens adequat per a fer noves ascensions.

En contra dels inconvenients apuntats, podem dir que des de llur naixença gaudien la vida i el desenrotllament de l'Escola, al

qual gaudi s'han ajuntat els pares, que sempre han estimat l'Escola de llurs fills i l'han considerada com una continuació de la vida de la llar, entenent ben bé que, perquè la vida de l'Escola tingui alguna valor, pares i mestres han d'estar en perfecta cordialitat, i això ho hem aconseguit i ens en felicitem per tal com ha contribuït que l'Escola sigui molt estimada de tots els que la coneixen i és que, en part, també l'han viscuda. Avui, que es sent arreu del món, però especialment a la nostra terra, aquesta frisança per a l'expansió i renovació de la vida, nosaltres sentim també una set montessoriana i sembla talment arribat el moment propici perquè el somni, afalagat dels primers anys d'Escola ençà, pugui convertir-se en realitat.

Ni els més escèptics respecte del Mètode no poden negar la influència que han tingut les doctrines de la Doctora en el camp de la Pedagogia vist que totes les nacions s'han preocupat de conèixer les bases on es fonamenten aquestes per a després aplicar-les segons les modalitats de cada país. D'aquí provenen els cursos ininterromputs que ha donat la Doctora Montessori, als quals han acudit Mestres de totes les parts del món.

Dins de poc i gràcies a l'ample esperit dels qui, des de la Comissió de Cultura de l'Ajuntament, vetllen perquè la nostra ciutat estigui a l'altura pedagògica que li correspon com a seu de la Cultura catalana, Barcelona comptarà amb institucions montessorianes, on podran aplicar-se amb tota extensió els procediments que tant estimem.

D'altra part, la Dra. Montessori, enamorada de casa nostra, hi ha fet Pàtria, ¿no seria ben escaient d'oferir-li aquesta Institució, que avui neix, perquè amb el seu escalf i el seu assessorament ens ajudés o, més bé, ens donés la seguretat de treure'n florida exuberant? I, així com anys enrera sortien de Barcelona unes Mestres pensionades per anar a Roma a cercar noves normes pedagògiques, Barcelona cridaria ara planters d'educadors de tot el món perquè vinguessin a casa nostra a escoltar la veu fervent de la Doctora i a encomanar-se el seu entusiasme en l'art de tractar els nens i, al ma-

teix temps, a veure els esplèndids resultats obtinguts a les Escoles controlades per ella.

No puc acabar sense complir amb un deure d'agraïment envers la Il·ltre. Comissió de Cultura.

Senyor President: La fe en els procediments pedagògics que em-
prenem no ha minvat ni una guspira des de l'any 1914, en què tin-
guérem la sort d'escoltar la càlida paraula de la Dra. Montessori en-
cesa de caritat per als nens com un vertader apòstol. Avui us agraïm,
en nom propi i per a tots els nens que en gaudiran, l'acord d'am-
pliar aquesta Escola Municipal, per tal que pugui donar-s'hi tota la
primera ensenyança. Tingueu la seguretat, Il·ltre. senyor, que, si
fins ara hem treballat amb daler per tal de fer florir el Mètode i
l'Escola que ens honorem a dirigir, d'avui endavant la vostra com-
prensió dels problemes pedagògics i els mitjans que poseu al nostre
abast, ens donaran ales per a ascendir cada dia pels camins de la
Pedagogia científica, que és la que ha de portar la vertadera felici-
tat als nens de la nostra estimada Pàtria.

AQUEST FASCICLE HA ESTAT EDITAT PER LA COMISSIÓ DE
CULTURA DE L'AJUNTAMENT DE BARCELONA, ESSENT BAT-
LLE DE LA CIUTAT EL DOCTOR JAUME AGUADÉ I MIRÓ
I CONSTITUÏNT LA COMISSIÓ DE CULTURA ELS SENYORS JOAQUIM
VENTALLÓ I VERGÉS, PRESIDENT, I JOAQUIM XIRAU I PALAU,
PERE COMES I CALVET, JOSEP JOVÉ I SARROCA, JOAQUIM
PELLICENA I CAMACHO I FREDERIC BRASÓ I
VILLARET, VOCALS, PER TAL DE CONTRI-
BUIR AL MAJOR ESPLENDOR I EFI-
CÀCIA DEL XVIIIÈ. CURS IN-
TERNACIONAL MONTES-
SORI, QUE AVUI
S'INAUGURA

AJUNTAMENT DE BARCELONA
ime
SERVEI de
DOCUMENTACIÓ
INSTITUT MUNICIPAL D'EDUCACIÓ - ÀREA D'ENSENYAMENT